

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра державного управління, документознавства та інформаційної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О. А. Лагоднюк

„_____” _____ 2017 р.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

06-14-31

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

АНТИМОНОПОЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКІВ ПОСЛУГ
ANTIMONOPOLE REGULATION OF SERVICES MARKETS

спеціальність 192 Будівництво і цивільна інженерія
specialty 192 Construction and civil engineering

спеціалізація Управління багатоквартирним будинком (групою будинків)
specialization Management of multi-apartment building (a group of buildings)

Робоча програма навчальної дисципліни «Антимонополне регулювання ринків послуг для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 192 «Будівництво та цивільна інженерія» освітньо-професійною програмою «Управління багатоквартирним будинком (групою будинків)» другого (магістерського) рівня вищої освіти. - Рівне, НУВГП, 2017. – 12 с.

Розробник: Сазонець Ігор Леонідович, д.е.н., професор, завідувач кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності НУВГП

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності

Протокол № 15 від « 08 » червня 2017 року

Завідувач кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності І. Л. Сазонець

Схвалено методичною комісією за спеціальністю 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Протокол від “ 30 ” червня 2017 року № 7.

Голова методичної комісії _____ С.М. Бабич

Вступ

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Антимонопольне регулювання ринків послуг» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методичні й практичні аспекти антимонопольного регулювання ринків послуг.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна «Антимонопольне регулювання ринків послуг» є складовою частиною дисциплін професійної підготовки студентів за спеціальністю 192 «Будівництво та цивільна інженерія». Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – «Основи управлінської діяльності», «Соціально-економічні аспекти міського планування», цілеспрямоване засвоєння спеціальної літератури, активну роботу на лекціях і практичних заняттях, виконання науково-дослідницьких та творчих завдань самостійної роботи.

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Антимонопольне регулювання – це окремий напрям державного регулювання економіки; найчастіше розглядають антимонопольне регулювання економіки, або антимонопольне регулювання підприємницької діяльності, або антимонопольне регулювання ринку. Ефективне антимонопольне регулювання забезпечуватиме: зниження рівня монополізації товарних ринків; інтенсифікацію вступу нових суб'єктів господарювання на ринки; мінімізацію негативного впливу на економічну конкуренцію, що виникає внаслідок антиконкурентних дій органів державної влади і органів місцевого самоврядування, а також неефективного державного регулювання товарних ринків; зменшення негативного впливу на економічну конкуренцію внаслідок порушення вимог законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів; прийняття рішень з питань економічної політики з урахуванням цілей і завдань політики розвитку конкуренції; гармонізацію законодавства про захист економічної конкуренції з європейським законодавством у відповідній сфері; формування у суспільстві позитивного ставлення до економічної конкуренції як фундаментальної суспільної цінності.

Ключові слова: регулювання, контроль, ринок послуг, конкуренція.

Abstract

Antitrust regulation is a separate direction of state regulation of the economy; are most often considered antitrust regulation of the economy, or antitrust regulation of entrepreneurial activity, or antitrust market regulation. Effective antimonopoly regulation will ensure: reduction of the level of monopolization of commodity markets; intensification of the entry of new business entities into markets; minimization of negative influence on economic competition arising as a result of anticompetitive actions of state authorities and local self-government bodies, as well as ineffective state regulation of commodity markets;

reducing the negative impact on economic competition as a result of violation of the requirements of the legislation on protection of economic competition, protection of interests of business entities and consumers; decision-making on economic policy taking into account the goals and objectives of the competition policy; harmonization of legislation on protection of economic competition with European legislation in the relevant sphere; the formation of a positive attitude towards economic competition in society as a fundamental social value.

Key words: regulation, control, service market, competition.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4		Нормативна	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3	Для студентів спеціальності 192 «Будівництво і цивільна інженерія»	1 курс	
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		1-ий	2-ий
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,6 Самостійної роботи студента – 5,3	Рівень вищої освіти: магістерський	20 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	110 год.
		Вид контролю:	
		екзамен	

Примітка

Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи студентів становить:

для денної форми навчання – 33,3 % до 66,7 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів системи базових знань у сфері антимонопольного регулювання, зокрема ринків послуг, розуміння об'єктивної необхідності антимонопольного регулювання, набуття вмій та навичок аналізу процесів і явищ, які протікають в ринковій економіці, умій аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- ознайомитися із сутністю антимонопольного регулювання;
- розглянути законодавче та організаційно-правове забезпечення антимонопольного регулювання;
- розкрити сутність методів та інструментів антимонопольного регулювання;
- дати характеристику Антимонопольного комітету в Україні;
- розкрити особливості розвитку та захисту конкуренції на ринках послуг України;

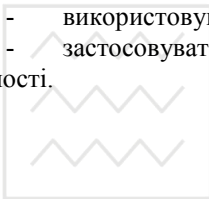
У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- джерела права антимонопольного регулювання;
- підходи та процес антимонопольного регулювання;
- систему антимонопольно-конкурентного законодавства в Україні;
- ринки послуг в національній економіці, специфіка та класифікація;
- методи стимулювання розвитку конкуренції.

вміти:

- застосовувати норми чинного законодавства;
- засвоїти сучасні вимоги антимонопольного регулювання;
- використовувати спеціальні набуті знання у сфері послуг;
- застосовувати форми і методи управління у майбутній практичній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Теоретичні основи антимонопольного регулювання ринку послуг

Тема 1. Об'єктивна необхідність та сутність антимонопольного регулювання.

Теоретичні засади та сутність антимонопольного регулювання. Антимонопольне регулювання в системі державного регулювання економіки. Стандарти ЄС у сфері захисту конкуренції. Національні моделі конкурентної політики.

Тема 2. Законодавче та організаційно-правове забезпечення антимонопольного регулювання.

Особливості створення, еволюція та напрями антимонопольного регулювання в Україні. Зміст, методи та інструменти антимонопольного регулювання. Система антимонопольно-конкурентного законодавства в Україні. Інституційно-організаційні засади антимонопольного регулювання

Тема 3. Антимонопольний комітет як провідна інституція у сфері захисту економічної конкуренції в Україні

Антимонопольний комітет України як основний суб'єкт реалізації завдань антимонопольної політики. Структура, компетенція та організація діяльності

Антимонопольного комітету України. Нормативно-правові засади діяльності антимонопольних органів. Особливості відносин Антимонопольного комітету України із органами державної влади.

Тема 4. Дослідження ринку та його структури.

Характерні риси та особливості функціонування товарних ринків в Україні. Аналіз товарного ринку в системі антимонопольного контролю та регулювання. Товарний ринок: продуктові, географічні, часові межі. Методика аналізу товарного ринку в практиці діяльності Антимонопольного комітету України.

Змістовний модуль 2.

Конкуренція на ринках послуг України.

Адміністративні послуги як об'єкт антимонопольного контролю

Тема 5. Державне регулювання конкурентного середовища окремих товарних ринків

Взаємозв'язок конкурентної та галузевої політики держави. Антимонопольне регулювання конкурентного процесу у промисловості та будівництві України. Розвиток та захист конкуренції в АПК та на окремих ринках споживчих товарів. Специфіка регулювання конкурентного процесу на ринку науково-технічної продукції та інновацій. Застосування антимонопольно-конкурентного законодавства у зовнішньоекономічній сфері.

Тема 6. Особливості розвитку та захисту конкуренції на ринках послуг України.

Ринки послуг у національній економіці, їх специфіка та класифікація. Конкурентна політика держави у фінансовій та банківській системах. Антимонопольне регулювання поведінки суб'єктів господарювання на ринках медичних та освітянських послуг. Стимулювання розвитку конкуренції у сфері інформації, науки та культури

Тема 7. Контроль за станом конкуренції на ринку адміністративних послуг

Ринок адміністративних послуг як об'єкт антимонопольного контролю. Особливості формування та розвитку конкурентних відносин на ринку адміністративних послуг в Україні. Антиконтурентні дії органів державної влади: причини, форми прояву та способи усунення. Становлення та розвиток громадського контролю за діяльністю органів державної влади, місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю. Контроль за станом конкуренції на ринку державних закупівель.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5
Тема 1. Об'єктивна необхідність та сутність антимонопольного регулювання.	<u>17,5</u> 16,3	<u>3,0</u> 0,3	<u>3,0</u> 1,0	<u>11,5</u> 15,0
Тема 2. Законодавче та організаційно-правове забезпечення антимонопольного регулювання.	<u>17,5</u> 21,8	<u>3,0</u> 0,3	<u>3,0</u> 1,0	<u>11,5</u> 20,0
Тема 3. Антимонопольний комітет як провідна інституція у сфері захисту економічної конкуренції в Україні	<u>17,5</u> 15,8	<u>3,0</u> 0,3	<u>3,0</u> 1,5	<u>11,5</u> 15,0
Тема 4. Дослідження ринку та його структури.	<u>17,5</u> 16,3	<u>3,0</u> 0,3	<u>3,0</u> 1,0	<u>11,5</u> 15,0
Разом за змістовим модулем 1	<u>70,0</u> 70,2	<u>12,0</u> 1,2	<u>12,0</u> 4,5	<u>46,0</u> 65,0
Тема 5. Державне регулювання конкурентного середовища окремих товарних ринків	<u>17,5</u> 16,8	<u>3,0</u> 0,3	<u>3,0</u> 1,5	<u>11,5</u> 15,0
Тема 6. Особливості розвитку та захисту конкуренції на ринках послуг України.	<u>17,5</u> 16,8	<u>3,0</u> 0,3	<u>3,0</u> 1,0	<u>11,5</u> 15,0
Тема 7. Контроль за станом конкуренції на ринку адміністративних послуг	<u>15,0</u> 16,7	<u>2,0</u> 0,3	<u>2,0</u> 1,0	<u>11,0</u> 15,0
Разом за змістовим модулем 2	<u>50,0</u> 49,8	<u>8,0</u> 0,8	<u>8,0</u> 3,5	<u>34,0</u> 45,0
Усього годин	120,0	<u>20,0</u> 2,0	<u>20,0</u> 8,0	<u>80,0</u> 110,0

*Примітка: у чисельнику – дані для студентів денної форми навчання, у знаменнику – для заочної форми навчання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Об'єктивна необхідність та сутність антимонопольного регулювання.	3,0	1,0
2.	Законодавче та організаційно-правове забезпечення антимонопольного регулювання	3,0	1,0
3.	Антимонопольний комітет як провідна інституція у сфері захисту економічної конкуренції в Україні	3,0	1,5
4.	Дослідження ринку та його структури	3,0	1,0
5.	Державне регулювання конкурентного середовища окремих товарних ринків	3,0	1,5
6.	Особливості розвитку та захисту конкуренції на ринках послуг України	3,0	1,0
7.	Контроль за станом конкуренції на ринку адміністративних послуг	2,0	1,0
ВСЬОГО		20,0	8,0

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів

- денної форми навчання:

36 годин – підготовка до аудиторних занять;

30 годин – підготовка до контрольних заходів;

14 годин - опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях. Усього: 80 год.

- заочної форми навчання:

20 годин – підготовка до контрольних заходів;

90 годин - опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях. Усього: 110 год.

6.1 Завдання для самостійної роботи

Звіти про самостійну роботу не надаються. Вивчення відповідного матеріалу перевіряється під час підсумкового контролю знань.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність та основні способи впливу держави на діяльність монопольних структур	11,5	15,0
2	Визначення ефективності антимонопольного регулювання	11,5	20,0
3	Методи та інструменти здійснення антимонопольного регулювання діяльності суб'єктів господарювання	11,5	15,0
4	Взаємодія Антимонопольного комітету України з Організацією економічного співробітництва та розвитку	11,5	15,0
5	Необхідність, цілі та методи державного регулювання цін	11,5	15,0
6	Ціна та цінові зловживання в ринковій економіці	11,5	15,0
7	Становлення та розвиток громадського контролю	11,0	15,0
Разом		80,0	110,0

7. Методи навчання

Вивчення дисципліни досягається інформаційним, ілюстративним та проблемним методами навчання. Лекції супроводжуються демонстрацією схем, таблиць з мультимедійним супроводом. На практичних заняттях розглядаються та розв'язуються задачі, наближені до реальних ситуацій: використовується роздатковий матеріал (наочність) для формування у студентів системного мислення, розвитку пам'яті; проводиться дискусійне обговорення проблемних питань; задаються провокаційні питання. Навчання супроводжується опрацюванням нормативної, навчальної літератури, а також періодичних видань.

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як:

«**Проблемні**» лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, який не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування. Після висвітлення проблеми студентам пропонується об'єднуватися у групи по 5-6 осіб і презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу. **Презентації** – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи,

звіту про виконання індивідуальних завдань.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки і висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

8. Методи контролю

Оцінювання завдань поточного контролю проводиться з розрахунку від 0 до 100 балів. Основними методами оцінювання є аналіз усних відповідей, виконання практичних задач, тестування, перевірка письмових завдань.

Оцінювання виконаних завдань, у тому числі творчого характеру, здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота							Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
8	9	8	9	9	9	8		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90–100	відмінно
82–89	добре
74–81	
64–73	задовільно
60–63	
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

1. Опорний конспект лекцій (у електронному і паперовому носіїві) по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення.
2. Пакети тестових завдань по кожній темі і в цілому по всьому курсу дисципліни.
3. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/6912/>.

11. Рекомендована література

Базова

1. Державне антимонопольне регулювання : підручник / В.Д. Лагутін, Ю.І. Боровик, О.В. Вертелєва та ін. ; за ред. В.Д. Лагутіна. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 480 с.
2. Бодров В.Г. Державне регулювання економіки та економічна політика : навч. посіб. / В.Г. Бодров, О.М. Софронова, Н.І. Балдич. – К. : Академвидав, 2010. – С. 285-586.
3. Віскузі В. Кіп Економічна теорія регулювання та антимонопольна політика / В. Кіп. Віскузі, Дж. М. Вернон, Дж. Е. Гарингтон ; пер. з англ. О. Кілієвич. – К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2014. – 1047 с.

Допоміжна

1. Антимонопольно-конкурентна політика: теорія і практика : зб. наук. праць. – К. : Фенікс, 2015. – Вип. 1. – 264 с.
2. Горняк О. В. Теоретичні підходи до вимірювання рівня концентрації та монополізації на сучасних ринках // Вісник Одеського нац. ун-ту імені І. І. Мечникова : Сер. «Економічні науки». – 2012. – Вип. 1 (6). – Т. 17. – С. 14–23. 4. Еременко В. І. Антимонопольное законодательство зарубежных стран / В. И. Еременко // Государство и право. – 2015. – № 9. – с. 100-111
3. Огляд практики деяких зарубіжних конкурентних відомств (ЄС, окремих країн ЄС, США) щодо визначення ринку та ринкової влади [Електронний ресурс] / Антимонопольний комітет України. – Режим доступу : http://www.amc.gov.ua/amc/control/uk/publish/article?art_id=117104&cat_id=112391 6. Матюшко П. Антимонопольна політика Європейського співтовариства / П. Матюшко // Юридичний журнал. – 2014. – № 12. – с. 124-129.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України, законодавство України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/a#Find>
- 2/ Офіційний Web-сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>.
3. Офіційний Web-сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, пл. Королєнка, 6). URL: <http://libr.rv.ua/>

8. Рівненська централізована бібліотечна система (Київська, 44, Рівне URL: <https://www.facebook.com/cbs.rivne/>)

9. Організаційно-правові засади діяльності АМК України. [Електронний ресурс]. АМК. Режим доступу: amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/84306;jsessionid=B8AD6CFCE49A5BC2EDAAFEC2E0056D53.app2

Національний університет
водного господарства
та природокористування